

T.C.
UYU MAZLIK MAHKEMES

ESAS NO : 2021/150
KARAR NO : 2021/189
KARAR TR : 05/04/2021

ÖZET: 1608 sayılı Kanun'un 1. maddesi ile 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 32. maddesi uyarınca Belediye Encümen Kararı ile verilen idari para cezasının iptali istemiyle açılan davanın ADL YARGI YER NDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : V.Reklam Pazarlama A. .
Vekili : Av. M.D.
Davalı : Ankara Büyük ehir Belediye Ba kanlı 1

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Ankara Büyük ehir Belediye Ba kanlı ının 30/07/2020 tarihli ve 321 sayılı Encümen Kararı ile, yapılan kontrollerde davacı irket ile Belediye arasında imzalanan sözleşme ve teknik arnameye uygun olarak 28 adet otobüs dura ının bakım, onarım ve temizli inin yapılmadığı tespit edildi inden bahisle, davacı adına 1608 sayılı Umuru Belediyeye Mütcellik Ahkamı Cezaiye Hakkında 16 Nisan 1340 (1924) Tarih ve 486 Numaralı Kanunun Bazı Maddelerini Muaddil Kanun'un 1. ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 32. maddesi uyarınca 10.976 TL idari para cezası verilmiştir.

2. Davacı vekili, idari para cezasının iptali istemiyle adli yargı yerine başvuruda bulunmuştur.

II. UYU MAZLI AL K NBA VURU SÜREC

A. Adli Yargıda

3. **Ankara 8. Sulh Ceza Hâkimliği 12/11/2020 tarihli ve D. No.2020/6706 sayılı kararı** ile; davacı tarafından encümen kararının iptali istemiyle idare mahkemesine dava açıldı 1, encümen kararı iptal edilirse idari para cezasının da iptal edileceği belirtilerek, uyu mazlı ın çözümünün 5326 sayılı Kanun'un 27/8. maddesi uyarınca idari yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle başvurunun görev yönünden reddine karar vermiş, davacı vekili tarafından yapılan itiraz Ankara 1. Sulh Ceza Hakimliğinin 23/11/2020 tarihli ve D. No.2020/8276 sayılı kararı ile kesin olarak reddedilmiştir.

4. Davacı vekili, bu kez aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. idari Yargıda

5. **Ankara 4. idare Mahkemesi 15/02/2021 tarihli ve E.2020/2248 sayılı kararı** ile; öngörülen idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16.maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 1608 sayılı Kanun'da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği, bu durumda 5326 sayılı Kanun hükümleri dikkate alınca ından, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünün, anılan kanunun

27/1.maddesi uyarınca adli yargı yerine ait oldu u gerekçesiyle 2247 sayılı Uyu mazlık Mahkemesinin Kurulu ve leyi i Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için Uyu mazlık Mahkemesine ba vurulmasına ve davanın incelenmesinin Uyu mazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermi tir.

III. LG L HUKUK

A. Mevzuat

6. Hangi fiil ve eylemlerin kabahat niteli inde oldu u, idari yaptırım türleri ve bu türler arasında sayılan dari Para Cezaları ile dari Tedbirlerin neler oldu u ve bunlara itiraz yolları 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nda düzenlenmi tir.

7. 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 2. maddesi öyledir:

“Kabahat deyiminden; kanunun, kar ılı ında idari yaptırım uygulanmasını öngördü ü haksızlık anla ılır.”

8. Kanun'un “Kanunilik lkesi” ba lıklı 4. maddesinin birinci fıkrasında; “Hangi fiillerin kabahat olu turdu u, kanunda açıkça tanımlanabilece i gibi; kanunun kapsam ve ko ulları bakımından belirledi i çerçeve hükmün içeri i, idarenin genel ve düzenleyici i lemleriyle de doldurulabilir.” hükmü, ikinci fıkrasında da “Kabahat kar ılı ı olan yaptırımların türü, süresi ve miktarı, ancak kanunla belirlenebilir.” hükmü yer almakta, böylece hangi fiillerin kabahat olu turdu unun kanunda açıkça tanımlanabilece i hususunun yanı sıra, idarenin de somut olayda oldu u gibi genel ve düzenleyici i lemleriyle tanımlama yapabilece i belirtilmi , ayrıca i lenen bir kabahatin kar ılı ı olan yaptırımın türü, süresi, miktarının ancak kanun ile belirlenebilece i de ifade edilmi olmaktadır.

9. Belediye encümenlerinin Kabahatler Kanunu hükümlerine göre idari para cezası ve idari tedbir kararları verebilece ine dair hüküm 1608 sayılı Kanun'un 1. maddesinde belirtilmi tir. Kanun'un 1. maddesi öyledir:

“Belediye meclis ve encümenlerinin kendilerine kanun, nizam ve talimatnamelerin verdi i vazife ve salahiyet dairesinde itti haz ettikleri kararlara muhalif hareket edenlerle belediye kanun ve nizam ve talimatnamelerinin men veya emretti i fiilleri i leyenlere veya yapmayanlara belediye encümenince Kabahatler Kanununun 32 nci maddesi hükmüne göre idarî para cezası ve yasaklanan faaliyetin menine karar verilir. Bu kararda ilgili ki iye bir süre de verilebilir.”

10. 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun “Çe itli Kabahatler” üst ba lı ı altında düzenlenen “Emre aykırı davranı ” ba lıklı 32. maddesi öyledir:

“(1) Yetkili makamlar tarafından adlî i lemler nedeniyle ya da kamu güvenli i, kamu düzeni veya genel sa lı ın korunması amacıyla, hukuka uygun olarak verilen emre aykırı hareket eden ki iye yüz Türk Lirası idarî para cezası verilir. Bu cezaya emri veren makam tarafından karar verilir.

(2) Bu madde, ancak ilgili kanunda açıkça hüküm bulunan hallerde uygulanabilir.

(3) 1.3.1926 tarihli ve 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 526ncı maddesine di er kanunlarda yapılan yollamalar, bu maddeye yapılmı sayılır.”

11. Aynı Kanun'un 3. maddesini de i tiren 06/12/2006 tarihli, 5560 sayılı Kanun'un 31. maddesi öyledir:

“ (1) Bu Kanunun;

a) darî yaptırım kararlarına kar ı kanun yoluna ili kin hükümleri, di er kanunlarda aksine hükiim bulunmaması halinde,

b) Di er genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında, uygulanır.”

12. Kanun'un 16. maddesinde, kabahatler kar ılı nda uygulanacak olan idari yaptırımların idari para cezası ve idari tedbirlerden ibaret oldu u, idari tedbirlerin ise, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan di er tedbirler oldu u hükme ba lanmı ; 19. maddesi ise öyledir:

“(1) Di er kanunlarda kabahat kar ılı nda öngörülen belirli bir süre için;

a) Bir meslek ve sanatın yerine getirilmemesi,

b) yerinin kapatılması,

c) Ruhsat veya ehliyetin geri alınması,

d) Kara, deniz veya hava nakil aracının trafikten veya seyriüseferden alıkonulması,

Gibi yaptırımlara ili kin hükümler, ilgili kanunlarda bu Kanun hükümlerine uygun de i iklik yapılmıyaya kadar saklıdır.”

13. Kanun'un “Ba vuru yolu” ba lıklı 27. maddesinin birinci fıkrasında, “ dari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ili kin idari yaptırım kararına kar ı, kararın tebli i veya tefhimi tarihinden itibaren en geç on be gün içinde, sulh ceza mahkemesine ba vurulabilir. Bu süre içinde ba vurunun yapılmamı olması halinde idari yaptırım kararı kesinle ir” hükmü yer almakta olup, idari para cezasına kar ı hangi yargı organına müracaat edilece i kanun tarafından gösterilmi bulunmaktadır.

B. Yargı Kararları

14. 1608 sayılı Kanun'un mülga 5.maddesinde; “Ceza kararlarına tebli i tarihinden itibaren be gün içinde mahsus hakimlere ve bulunmayan yerlerde sulh hakimli ine müracaatla ifahi veya yazılı itiraz olunabilir. tiraz ifahi ise bir zabıt tutularak muterize imza ettirilir. tirazda sebep gösterilmesi arttır. Sebep gösterilmeyen itirazlar yapılmamı sayılır. Ticaret ve sanattan men kararıyla para cezasını vermedi inden dolayı hapse de i tirme hükmünün infazı itirazın neticesine karar geri bırakılır.” hükmü yer almakta iken, maddenin birinci fıkrasının Anayasaya aykırılı ı iddiasıyla Anayasa Mahkemesine itiraz yoluna ba vurulmu olup, Anayasa Mahkemesi 22/12/2006 tarih, E.2001/26, K.2006/119 sayılı karar ile, “... haklı nedenlerin ve kamu yararının bulunması halinde idari i lemlere yönelik itirazları inceleme görevi yasa koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. Bu çerçevede, belediyelerce uygulanan kimi idari yaptırımlara kar ı, belediye te kilatının yaygınlı na paralel bir idari yargı te kilatlanmasının söz konusu olmaması nedeniyle sulh ceza mahkemelerine ba vuru olana ı tanınmasının hak arama özgürlü ünü kolayla tırıcı nitelikte oldu u, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasını olanaklı kıldı ı ve sayılan hususların sözü edilen itirazları inceleme görevinin adli yargıya bırakılmasının haklı nedenini olu turdu u sonucuna varılmı tır...” demek suretiyle kanun kuralının Anayasa’ya aykırı olmadı ndan bahisle iptal isteminin reddine karar verdi tir.

IV. NCELEME VE GEREKÇE

A. İlk nceleme

15. Uyuşmazlık Mahkemesinin Celal Mümtaz AKINCI'nın başkanlığında, Üyeler ükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 05/04/2021 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, idare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başkanlık bulunulmuş oldu u, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildi i ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın incelenmesi

16. Raportör-Hâkim Gülten Fatma BÜYÜKEREN'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başkanlarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇFTÇ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra; gerek görüşü ünlü oldu:

17. Dava, Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlığına, 1608 sayılı Kanun'un 1. ve 5326 sayılı Kanun'un 32. maddesi uyarınca verilen idari para cezasının kaldırılması istemiyle açılmıştır.

18. Yukarıda izah edilen düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

19. Dosyanın incelenmesinde, idari para cezasının verildiği encümen kararının iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açıldığı ve davanın halen derdest olduğu anlaşılmış ise de; oluşan olumsuz görev uyuşmazlığının çözümünde, encümen kararının iptali istemiyle idari yargı yerinde açılan davanın bir öneminin bulunmadığı davaların konusu aynı olup çözümlerinin adli yargı yerine ait olduğu açıktır.

20. Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müstesna hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir kanunla kabul edilen görev kurallarının, geçmişi de etkili olacaktır, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

21. Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir kanun ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni kanuna göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni kanundaki görev kuralının, de iktisadî yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

22. Di er taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış , bu sırada yapılan bir kanun de i ikli i ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmi ise, mahkemenin davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

23. ncelenen uyu mazlıkta, 1608 sayılı Kanun'un 1. maddesine dayanılarak davacının idari para cezası ile cezalandırılmasına karar verildi i, kararın bu haliyle 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden oldu u, 1608 sayılı Kanun'da bu idari yaptırımlara kar ı itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmedi i anlaşılmı tır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la de i ik 3. maddesinde bu Kanun'un, idari yaptırım kararlarına kar ı kanun yoluna ili kin hükümlerinin, di er kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanaca ı belirtildi inden, idari para cezasına kar ı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanun'un 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli oldu u sonucuna varılmış tır.

24. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Ankara 4. dare Mahkemesinin ba vurusunun kabulü ile, Ankara 8. Sulh Ceza Hâkimli ince verilen 12/11/2020 tarihli ve D. No.2020/6706 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmi tir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADL YARGININ GÖREVL OLDU UNA,

B. Ankara 4. dare Mahkemesinin BA VURUSUNUN KABULÜ ile, Ankara 8. Sulh Ceza Hâkimli ince verilen 12/11/2020 tarihli ve D. No.2020/6706 sayılı GÖREVS ZL K KARARININ KALDIRILMASINA,

05/04/2021 tarihinde OY B RL LE KES N OLARAK karar verildi.

Ba kan
Celal Mümtaz
AKINCI

Üye
ükürü
BOZER

Üye
Mehmet
AKSU

Üye
Birol
SONER

Üye
Aydemir
TUNÇ

Üye
Nurdane
TOPUZ

Üye
Ahmet
ARSLAN